

AZ EURÓPAI UNIÓ A CENTRIPETÁLIS ÉS CENTRIFUGÁLIS ERŐK SZORÍTÁSÁBAN

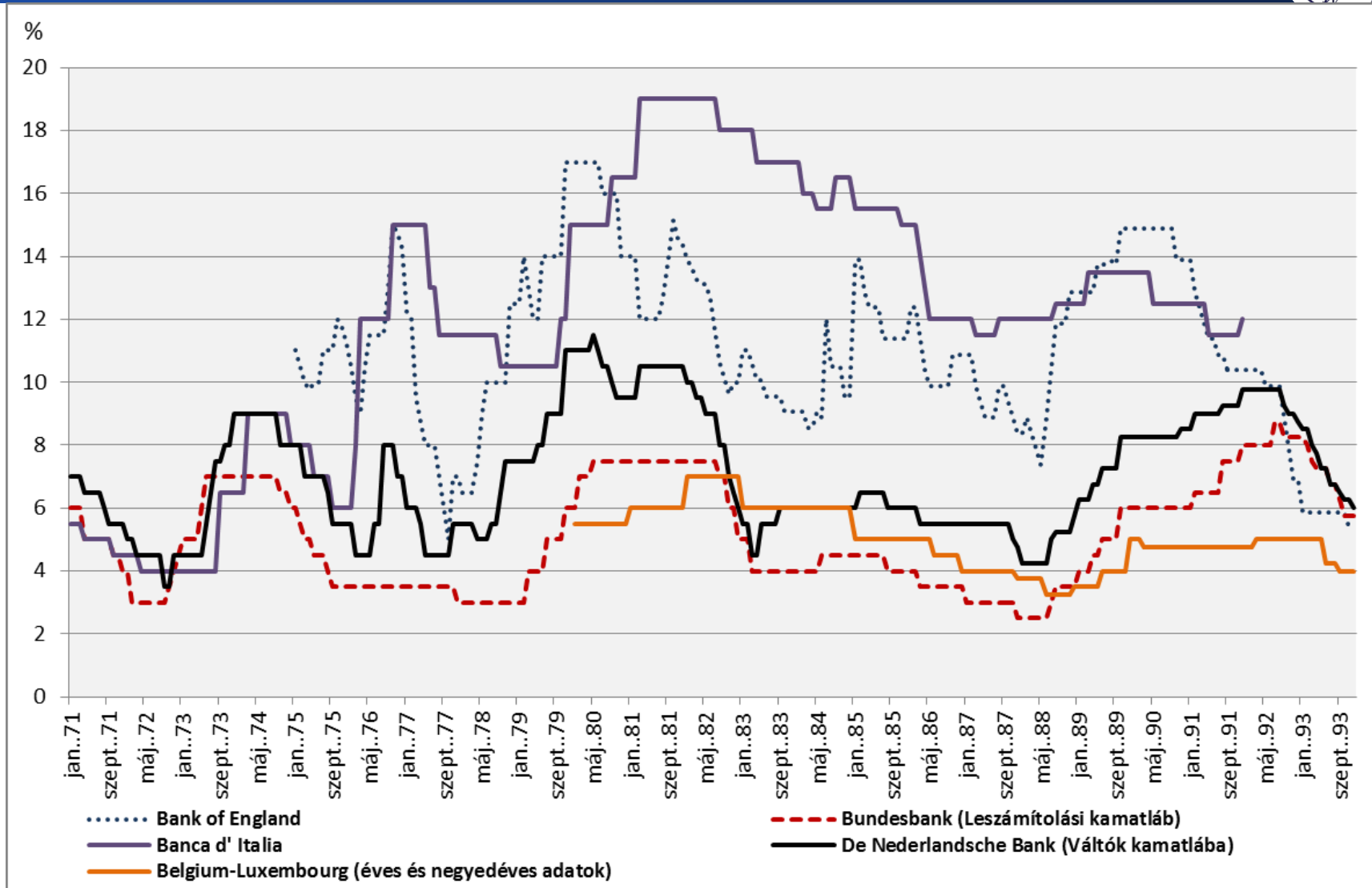

- Milyen összetartó erők, illetve milyen centrifugális erők játszanak szerepet az Európai Unió jövőjét meghatározó politikai erőterben?
- Javasolt reformok.

- Az európai integrációs projekt legfontosabb indító és összetartó ereje a jövő háborúinak elkerülése és a béke biztosítása volt.
- **Európai Szén- és Acélközösség (1951. április 18.).**
- Robert Schuman: *„A háborút nem csak elképzelhetetlenné, hanem fizikailag is lehetetlenné is kell tenni”.*
- Az alapító atyák egy **egyre szorosabb európai integrációt** képzeltek el: egységes piac, Schengen övezet (1990), euro bevezetése (1999).
- **1973 és 1993 között megközelítőleg 35 árfolyamkiigazítás történt.**

IRÁNYADÓ KAMATOK (1971-1993) SZÁZALÉKBAN

- **Az EU-t ma megosztó kérdések jelentős részének a gyökerei visszavezethetők a pénzügyi válság által felszínre hozott problémákra.**
- A széthúzó erők nem csak gazdaságpolitikai, hanem politikai és társadalmi természetűek.
- Multidimenzionális jellegűek.
- **Ez az összetartó erő felhígult.** A bővítési hullámok, főleg a közép- és kelet-európai országok felvétele az EU-ba, is szerepet játszottak.

- A tömeges migráció az egyik legégetőbb probléma, amely elégedetlenséget okoz az EU-ban. Három tényezőre érdemes felhívni a figyelmet:
 - Különböző tapasztalat, illetve hozzáállás a volt gyarmatosító országok (UK, FR, IT, ES, PT, BE, NL) és a gyarmatosítási tapasztalatokkal nem rendelkező KKE-országok között.
 - Különböző problémák és érdekek a tengerparti és a szárazföldi határokkal rendelkező frontországok között.
 - Európa gazdag és védtelen, ami csábítja a népvándorlást.

- Az ellenőrizetlen migráció Schengen összeomlásához vezethet, ami az európai integráció egyik legkézzelfoghatóbb és legnépszerűbb eleme. Lásd a megnövekedett határellenőrzéseket.
- A V4 országok (CZ, HU, PL, SK) ellenzik a kötelező kvótákat, és támogatják az erősebb határellenőrzéseket. Ez a megközelítés egyre nagyobb támogatást kapott az EU-n belül.
- Állomány-folyam (*stock-flow*) probléma.

- A Brexit a legnyilvánvalóbb példája annak, a migráció hogyan zavarhatja meg az európai egységet.
- Az Egyesült Királyságba a legtöbb bevándorló az Európai Unión kívülről érkezett.

AZ EGYESÜLT KIRÁLYSÁGBA TÖRTÉNŐ BEVÁNDORLÁS

Az Egyesült Királyságban tartózkodó bevándorlók (az összes bevándorló százalékában)

1985		2014	
Írország	16,50%	India	9,40%
India	13,50%	Lengyelország	8,20%
Pakisztán	6,90%	Pakisztán	6,00%
Jamaica	5,10%	Írország	5,00%
Németország	4,60%	Németország	4,30%
Összesen	46,60%	Összesen	32,90%

Az Egyesült Királyságba újonnan érkező bevándorlók (az érkező bevándorlók százalékban)

1985		2014	
Egyesült Államok	20,60%	India	9,80%
Írország	10,60%	Egyesült Államok	6,70%
India	5,20%	Románia	6,20%
Pakisztán	4,10%	Lengyelország	6,10%
Németország	3,90%	Kína	5,70%
Összesen	44,40%	Összesen	34,50%

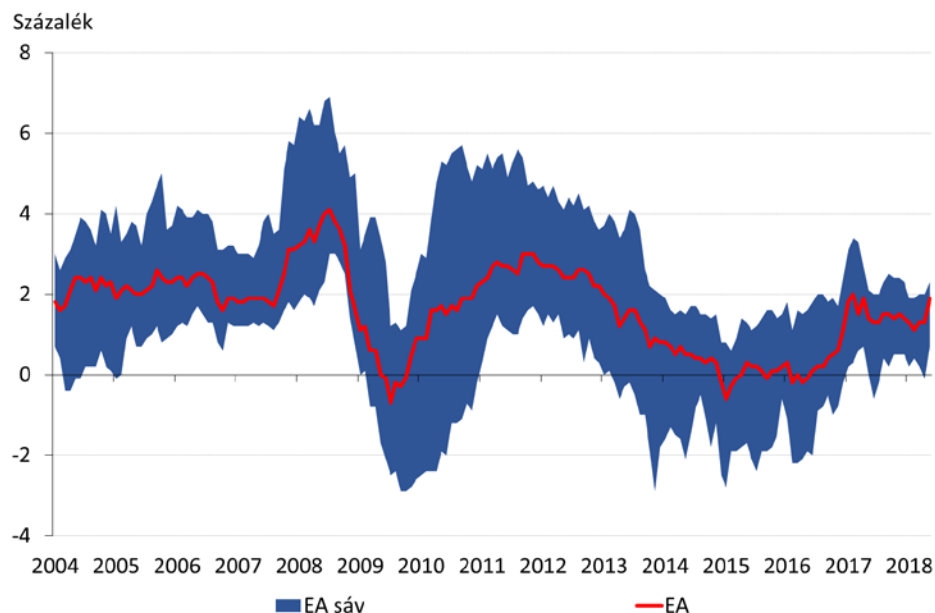
- A Brexit egy **vesztes-vesztes** szituáció (*lose-lose situation*).
- Megoldásra váró kérdések: a **piacra jutás** típusa és feltételei, az **ír határ** konfliktus rendezése az átmeneti időszakban és azt követően, az Egyesült Királyság hozzájárulása az EU költségvetéséhez („divorce bill”; az elválás költségei).
- Hosszú és kemény tárgyalások várhatóak, **no deal Brexit** nincs kizárva, akárcsak egy **második referendum** sem.
- **Skóciai függetlenségi referendum?**

- Schengen és az egységes piac mellett, az euro az európai integráció másik vívmánya.
- Az eurozóna kohézióját fenyegeti az egyenlőtlen növekedés és a munkanélküliség jelentősen eltérő szintjei: 15% vagy több GR, ES; 10% körüli IT, PT, CY; alig 10% alatt FR, SK, miközben csak 5% vagy alatta DE, NL, AT.

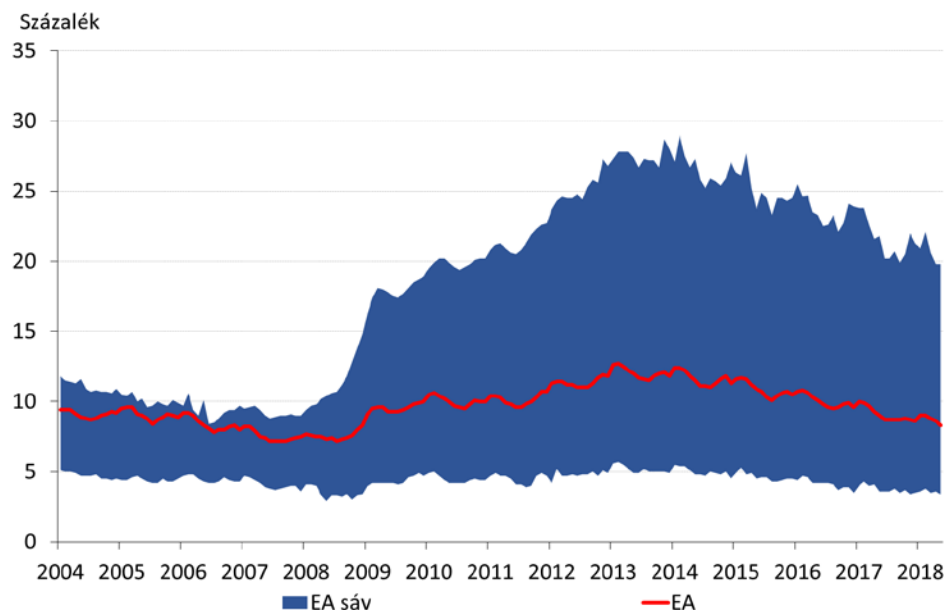
AZ INFLÁCIÓ ÉS A MUNKANÉLKÜLISÉG SZÓRÓDÁSÁNAK ALAKULÁSA AZ EUROZÓNÁBAN

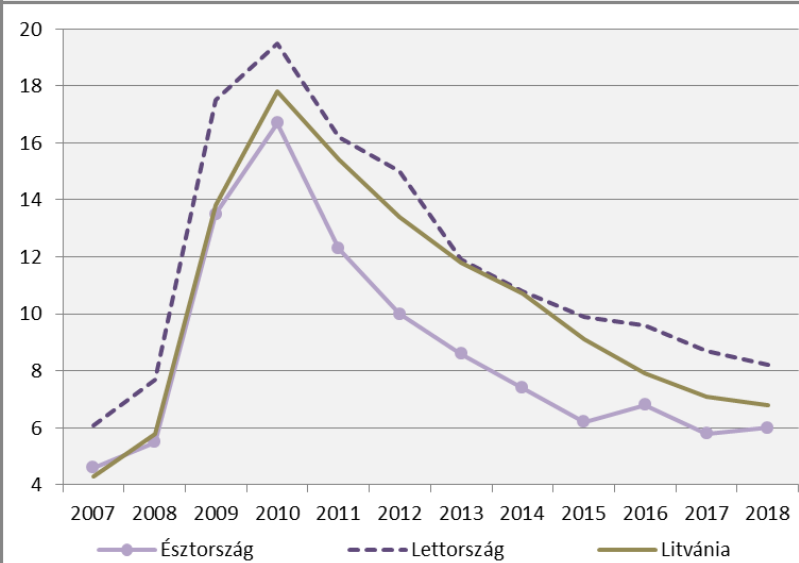
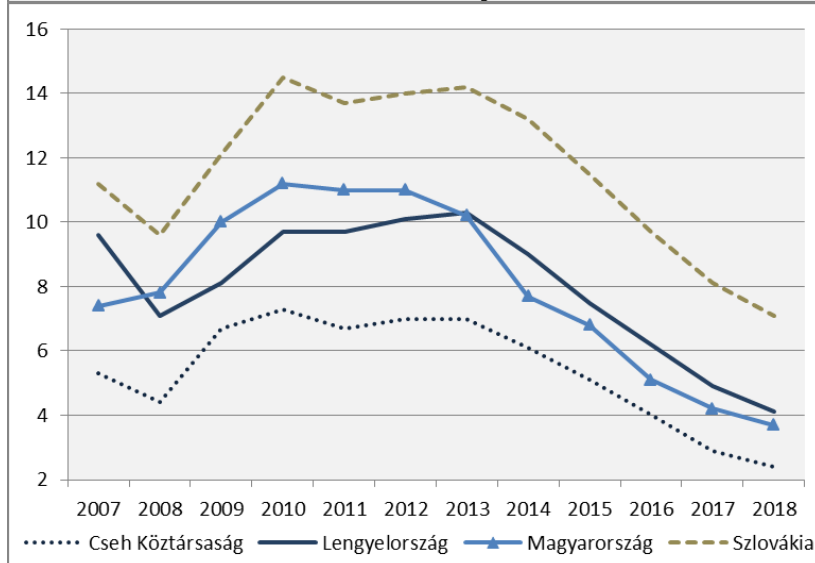
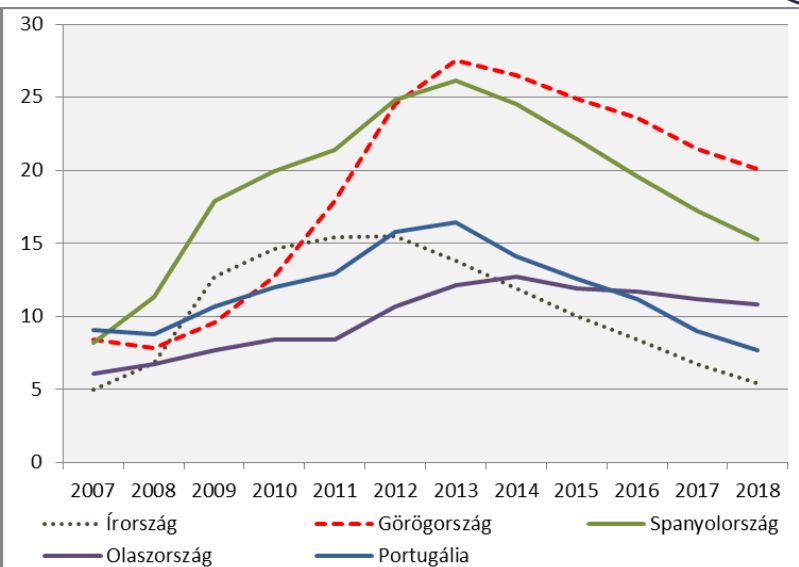
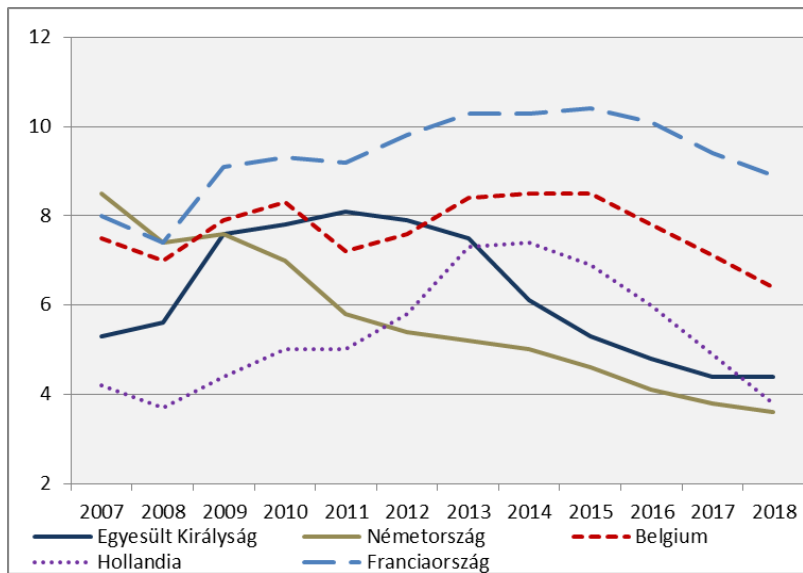
Az eurozóna inflációs rátája, illetve a tagországok inflációs rátájának a sávja, 2004-2018 (százalék)

Az eurozóna munkanélküliségi rátája, illetve a tagországok munkanélküliségi rátájának a sávja, 2004-2018 (százalék)

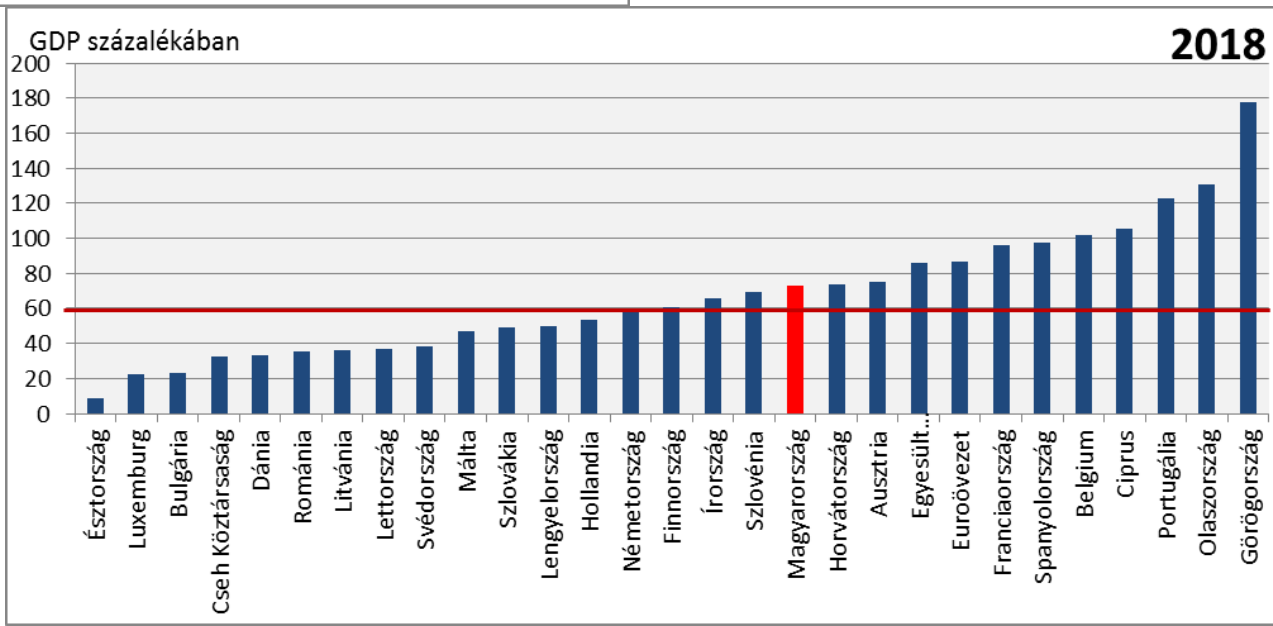
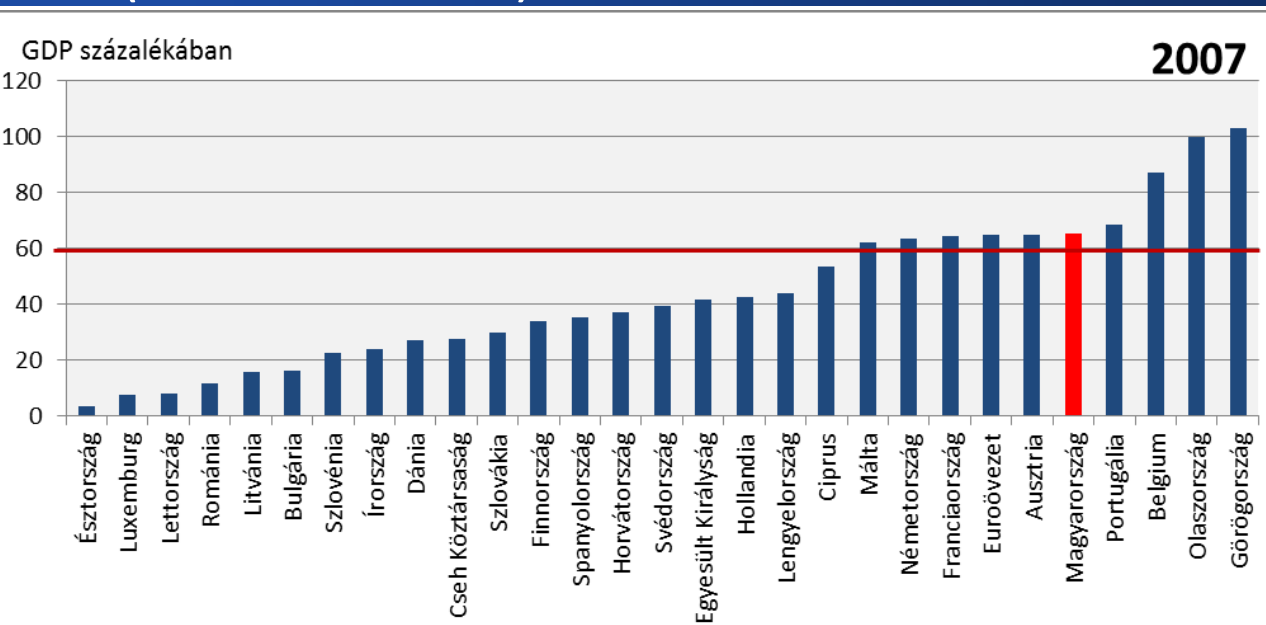

MUNKANÉLKÜLISÉGI RÁTA, 2007-2018 (AZ AKTÍV KORÚ NÉPESSÉG SZÁZALÉKÁBAN)

- Egyenlőtlen fiskális mozgástér. Míg 2007-ben csak 4 EU tagországban haladta meg szignifikánsan az államadósság a GDP 60%-át, addig 2017-ban már 12 országban.
- A nyereség a privát szektorban maradt, a veszteséget államosították.

AZ ÁLLAMADÓSSÁG MÉRTÉKE AZ EU TAGORSZÁGOKBAN (2007 ÉS 2018)

Forrás: AMECO.

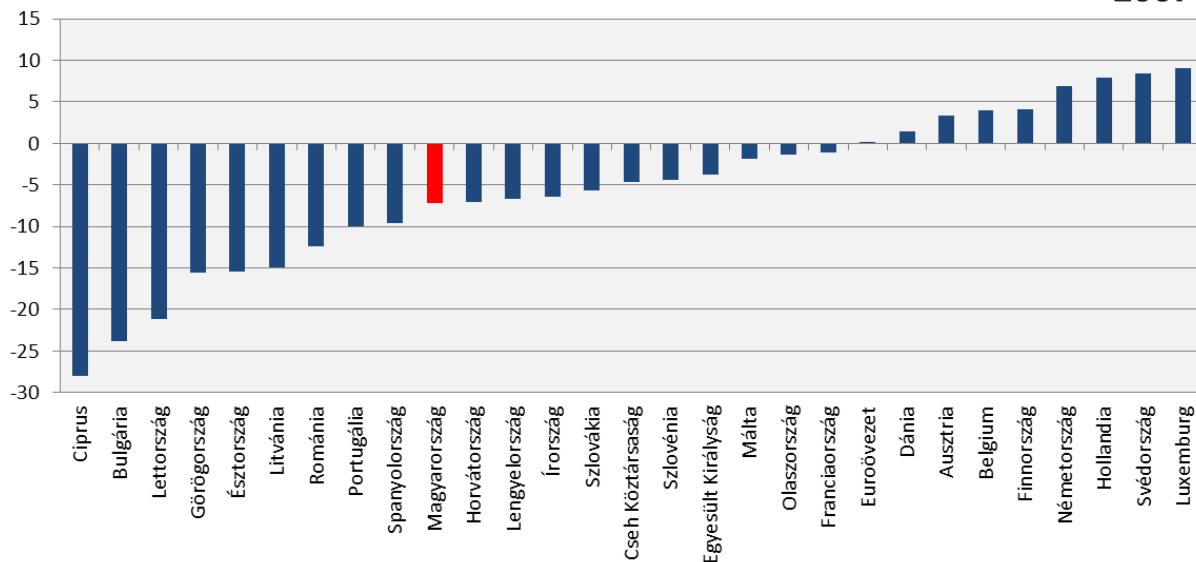
Megjegyzés: A 2018-ra vonatkozó adatok előrejelzések.

A FOLYÓ FIZETÉSI MÉRLEG EGYENLEGE AZ EU TAGORSZÁGOKBAN (2007 ÉS 2018)

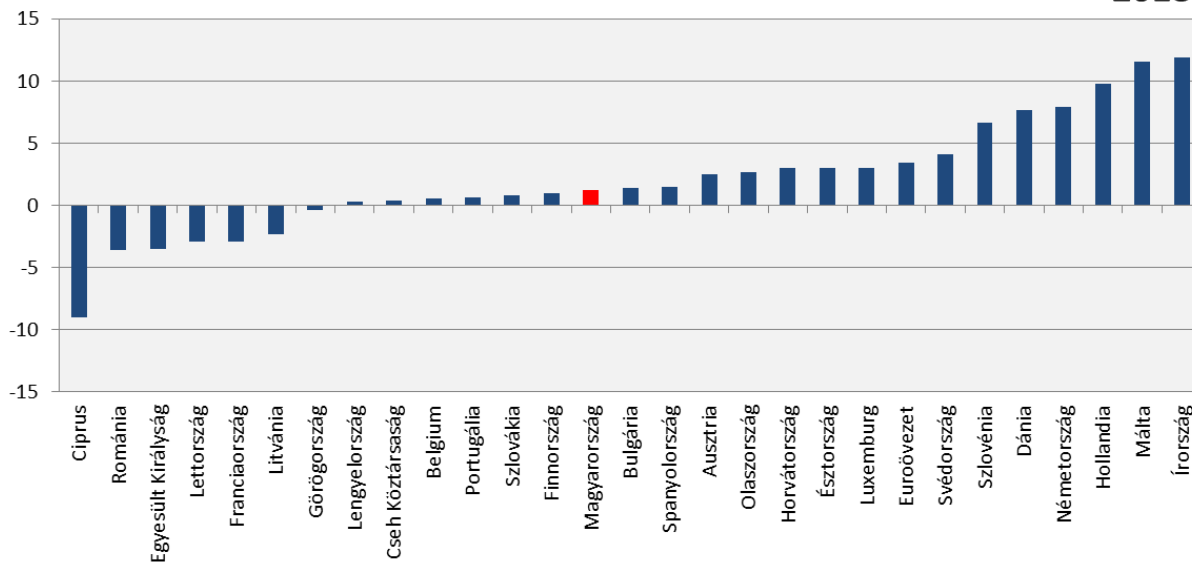
GDP százalékában

2007

GDP százalékában

2018

Forrás: AMECO.

Megjegyzés: A 2018-ra vonatkozó adatok előrejelzések.

- Az egyik széthúzó vagy centrifugális erő, amely megosztja az Európai Uniót, abból fakad, hogy hiányzik a monetáris uniót támogató fiskális unió, amely az Európai Unió költségvetését stabilizációs funkcióval láthatná el.
- A fiskális politika szabályalapú és a szuverén államok hatáskörében marad.
- A szabályalapú fiskális koordináció önmagában nem bizonyult elegendőnek.

TÚLZOTTDEFICIT-ELJÁRÁSOK (1999-2018)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ausztria																				
Belgium																				
Bulgária																				
Ciprus																				
Csehország																				
Dánia																				
Egyesült Királyság																				
Finnország																				
Franciaország																				
Görögország																				
Hollandia																				
Horvátország																				
Írország																				
Lengyelország																				
Lettország																				
Litvánia																				
Magyarország																				
Málta																				
Németország																				
Olaszország																				
Portugália																				
Románia																				
Spanyolország																				
Szlovákia																				
Szlovénia																				

	Lezárt eljárások
	Folyamatban lévő eljárások

2011-ben még 24 országgal szemben folytatott az EU túlzottdeficit-eljárást, jelenleg csak Spanyolországgal szemben áll fenn.

- **Gyakorlatilag minden további lépés a szorosabb integráció felé vezető úton, fiskális kérdés:** lehet az egységes betétbiztosítási rendszer, Egységes Bankszanálási Alap, euro kötvények, válságalap, eurozóna költségvetés.
- A legtöbb ország nem hajlandó lemondani az önálló adó- és költségvetési politikákkal kapcsolatos szuverenitásról. Az elszámoltathatóság a nemzeti szinten megválasztott parlamentek felé irányul.
- Mivel Németország az EU legnagyobb gazdasága, a németek attól tartanak, hogy nekik kell majd megfizetniük a kevésbé fegyelmezett gazdaságpolitikát folytató EU-tagállamok terheit.

- A közvélekedés szerint a franciák **kockázatmegosztást**, a németek **kockázatcsökkentést** szeretnének. Egy másik vélemény szerint a németek ma úgy viselkednek, mint a görögök 2000-ben, vagyis Németország nem veszi figyelembe, hogy az eurozóna milyen kihívásokkal találja magát szemben a jövőbeni útja során.
- Olaszországban a nemteljesítő hitelek a bruttó hitelállomány 48 %-át teszik ki.
- Ugyanakkor Németországban magas a költségvetés és folyó fizetési mérleg többlete. Utóbbi a GDP közel 8%-a.
- **Jelenleg ez süketek párbeszéde.**

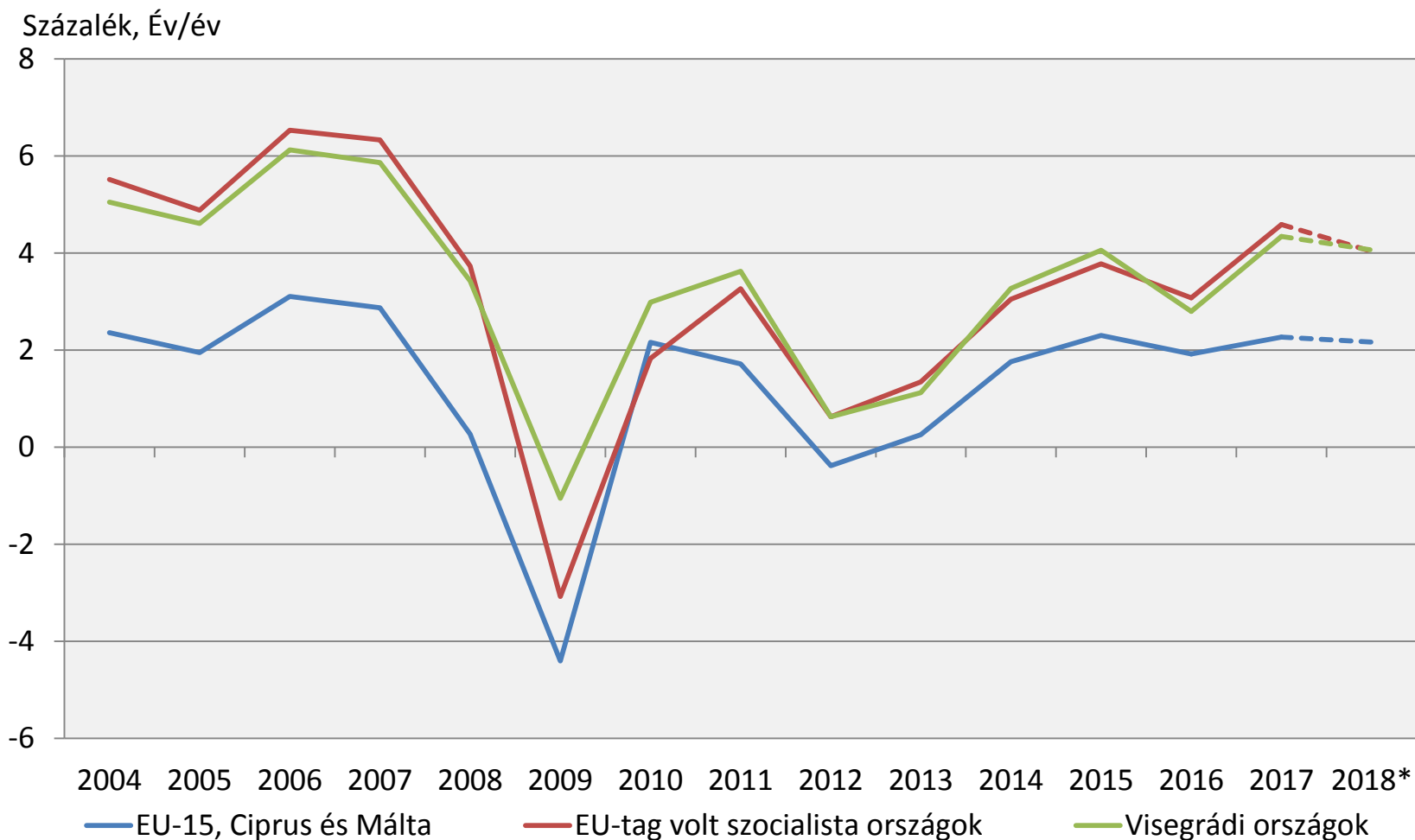
A NÉMET MÁRKA-EURO (DEM/EUR) ÁRFOLYAM PROXYJA A SVÁJCI FRANK-EURO (CHF/EUR) ÁRFOLYAM

AZ EURÓPAI UNIÓ NÖVEKEDÉSÉNEK MOTORJA A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI TAGORSZÁGOK VOLTAK

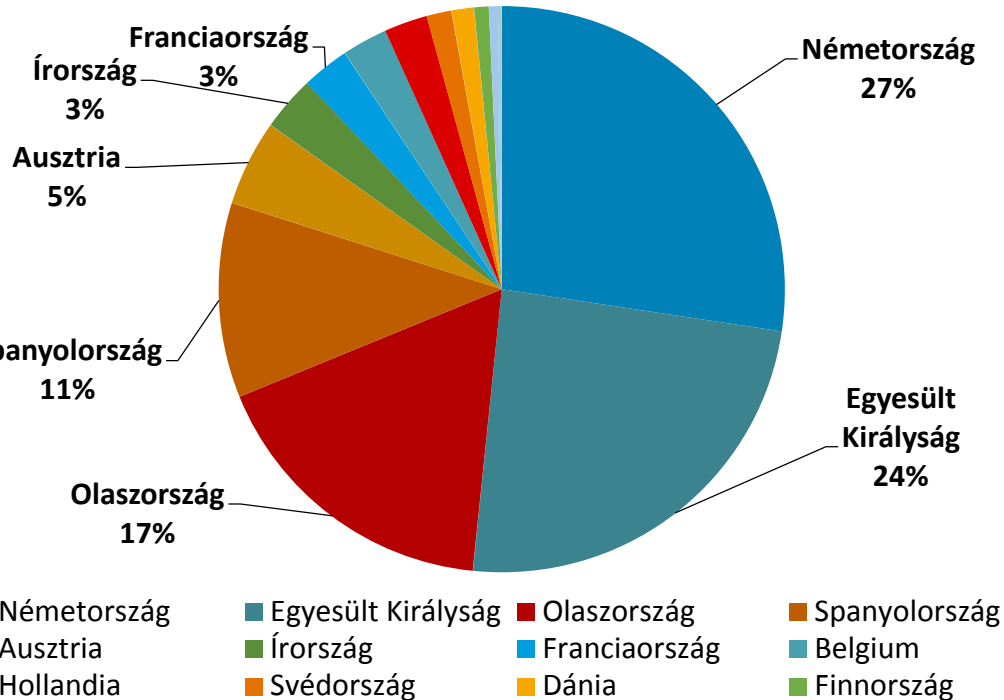
A bruttó hazai össztermék növekedése az Európai Unióban, 2004-2018 (súlyozott átlag)

KELET-ÉS KÖZÉP-EURÓPÁBÓL TÖRTÉNŐ ELVÁNDORLÁS A NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGOKBA*

A TELJES NÉPESSÉGRE VONATKOZÓ NYUGAT-EURÓPAI BEVÁNDORLÁS MEGOSZTLÁSA**

Országok	Az EU15 országokba történő teljes lakosságra vonatkozó bevándorlás a küldő ország teljes népességének százalékában**	Az EU15 országokba történő aktív népesség bevándorlása (20-64 év közötti korosztály) a küldő ország aktív korú (20-64 év közötti) népességének százalékában***
Bulgária	9%	12%
Horvátország	9%	15%
Csehország	1%	2%
Észtország	6%	6%
Magyarország	4%	6%
Lettország	8%	11%
Litvánia	11%	15%
Lengyelország	6%	9%
Románia	14%	20%
Szlovákia	4%	4%
Szlovénia	3%	2%
Összesen	7%	11%

*** Az adatok a 2017 Annual Report on intra-EU Labour Mobility jelentésén és az Eurostat aktív korú népességre vonatkozó statisztikáin alapulnak. Az előbb említett EU-jelentés statisztikái, különösen Dánia, Franciaország, Finnország, Görögország és Hollandia esetében hiányosak.

* Az aktuális migrációs adatok az itt szereplő értékekhez képest eltérhetnek, hiszen az adatok 2017. január 1-jére vonatkoznak. Az arányszámok továbbá nem tartalmazzák azokat a KKE bevándorlókat, akik időközben már állampolgárságot szereztek a nyugati országokban.

** Görögországra vonatkozóan nem érhető el adatok. Spanyolországra vonatkozóan az adatok a küldő (KKE) országokat tekintve meglehetősen hiányosak.

- A KKE-országok számára a vissza nem térítendő uniós transzferek célja a konvergencia elősegítése.
- Azonban az EU költségvetésében nettó befizetőként résztvevő országok a 2020 utáni transzfereket szeretnék csökkenteni. A kelet-közép-európai országok ellenállnak.
- Ráadásul, ha a Kelet-Közép-Európából a régi EU-tagállamokba kivándorló vagy kihelyezett munkavállalókról van szó, akkor a gazdagabb EU-országok egyes EU-s politikusai rögtön a "**szociális dömpingtől**" tartanak.
- **Ezek a kérdések további széthúzó erőket jelentenek EU-ban.**

- **Emmanuel Macron** francia elnök és **Angela Merkel** német kancellár közös deklarációt adtak ki a Berlin melletti Mesebergben. A legjelentősebb változásokat hozó javaslatok:
 - **Kül- és biztonságpolitika.** Hogyan lehet felgyorsítani az EU döntéshozatalát a többségi szavazás gyakorlatnak bevezetésén keresztül, **beillesztve ezt a kérdést a többségi szavazás bevezetésének a vitájába az EU más politikájának a terén is.**
 - **Migráció.** Erősíteni a külső határvédelmet, felgyorsítani a visszatoloncolást, erősíteni az együttműködést a tranzitországokkal, kialakítani egy közös menekültügyi rendszert, ami a felelősség és szolidaritás igazságos egyensúlyát biztosítja.

- **Adózás.** Törekedés a vállalati adók harmonizálására.
- **European Stability Mechanism (ESM).** Megerősíteni a megelőző intézkedés (*backstop*) szerepét, elővigyázatossági készenléti hitel, bankunió megerősítése.
- **Eurozóna költségvetés.**
- **Intézményi reformok.** Kevesebb biztos, transznacionális, nemzetek feletti EP képviselői listák 2024-től.

- A nemzetállamok (*nation states*) nem veszélyeztetik a demokráciát. Ellenkezőleg, a 21. századi európai felszabadító háborúk és a kommunista diktatúrával való szembenállás a tanulsága annak, hogy erős európai nemzetállamok az eddig kitalált legjobb egység, közösség, ami meg tudja teremteni a **bizalmat, elszántságot és áldozatkészséget** a szabadság és a demokrácia védelmére.
- **Változás Amerika geopolitikai szerepében.** Trend vagy véletlen „baleset”?
- **Nem lehet egységes Európa, anélkül, hogy erős szövetség volna Franciaország és Németország között, és nem lehet egységes Európa a közép-kelet-európai országok teljes integrációja nélkül.**

- Beszéljünk kevesebbet az „unióról”, és koncentráljunk olyan kérdésekre, amelyek nagyobb támogatást élveznek:
 - Biztonság, külső határellenőrzés, a tőkepiaci széttagoaltság csökkentése, egyszerűbb költségvetési szabályok.
 - Erősödő bankfelügyelet.
 - Az uniós transzferek hatékony elosztása.
- Az euroövezet még gyerekcipőben jár. A történelem azt mutatja, hogy a jól működő monetáris, fiskális és gazdasági integrációk hosszabb időn keresztül, folyamatos változások révén alakulnak ki.

- **Henry Kissinger: „a continuing weakening of European relevance because of Europe’s loss of a sense of global mission”** (Nobel Béke-díj Fórum, Oslo, 2016. december 11.).
- **„Európa jelentősége folyamatosan gyengül, mivel veszített a globális küldetéstudatából”.**
- **Angela Merkel: “The times in which we can fully count on others are somewhat over... We Europeans must really take our destiny into our own hands”.** (München, 2017. május 28.).
- **Nagyjából vége van azoknak az időknek, amikor teljes egészében számíthatunk másokra.... Nekünk európaiaknak kell saját kezünkbe venni a sorsunkat”.**
- **W. Churchill: „Never allow a good crisis to go waste”.**
- **„Sose pocsékoljuk el egy jó krízis tanulságait”.**

**KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**